

Kje smo v regiji? Ekonomski potenciali in razvoj regije Alpe Jadran

prof. dr. Vito Bobek

Prvo srečanje Mreže Alpe Jadran
Vrba – Vrbsko jezero / Velden am Wörthersee

Kratka osebna predstavitev

- Prof. dr. Vito Bobek je podpredsednik za globalne operacije pri platformi za zaščito in komunikacijo intelektualne lastnine Save-Ideas.com.
- Aktiven je na področju svetovanja, v zadnjih letih predvsem na področju internacionalizacije podjetij ter lokalnega in regionalnega razvoja.
- Akademsko deluje na Univerzi uporabnih znanosti Joanneum v Gradcu (Avstrija) ter na Ekonomsko-poslovni fakulteti Univerze v Mariboru.
- Hkrati deluje kot član nadzornega sveta KBM Infond DZU, kot regionalni urednik za srednjo in vzhodno Evropo revije »European Journal of International Management«, kot član uredniškega odbora pri revijah »International Journal of Global Trade and Markets« in »International Journal of Diplomacy and Economy«, ter kot član uredniškega odbora pri založbi »InTech Open Publishers«. Je tudi član znanstvenega odbora revije »Imago Europae«.

Vsebina prezentacije

- Opredelitev obravnavane regije
 - „Čezmejna regija“ SI-AT, SI-IT, SI-HR, SI-HU
- Pristop
 - Na ravni „čezmejne regije“
 - Obranava posameznih upravičenih območij
 - Analiza stanja (SWOT)
 - Potrebe in izzivi
 - Primerjava nekaterih parametrov Slovenije z državami SVE (Baltske države, PL, CZ, SK, HU) v obdobju 2004 - 2014

OPREDELITEV OBRAVNAVANE REGIJE IN PRISTOP

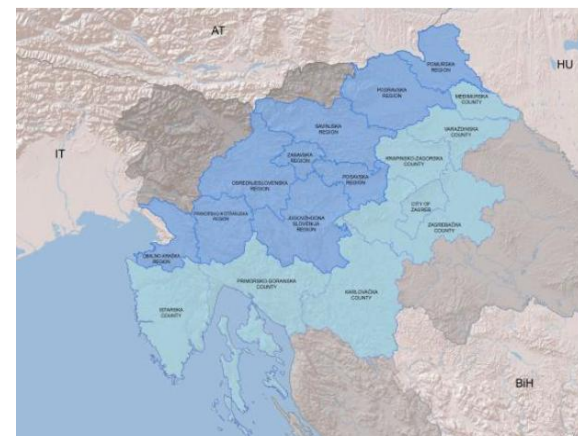
Poselitveni prostor Slovencev

Opredelitev obravnavane regije (1)

V obdobju 2014–2020 je Slovenija upravičena do sodelovanja v štirih čezmejnih programih:

- Program sodelovanja Interreg V-A Italija-Slovenija (IT-SI) (91,7 mio €)
- Program sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Avstrija (SI-AT) (57,2 mio €),
- Program sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Hrvaška (SI-HR) (55,6 MIO €),
- Program sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Madžarska (SI-HU) (18,6 MIO €).

Opredelitev obravnavane regije (2)

- Temeljni cilji čezmejnih programov sodelovanja je povezovati območja, ki so razdeljena z državnimi mejami, in s tem prispevati k uravnoteženemu razvoju. Obenem pa programi v okviru čezmejnega sodelovanja omogočajo sodelovanje slovenskih institucij, ki bodisi nimajo kadrovskih ali finančnih zmožnosti sodelovati v večjih projektih Cilja 1, bodisi želijo navezati poslovne ali raziskovalne stike z institucijami sosednjih držav.
- Evropsko čezmejno sodelovanje zagotavlja okvir za reševanje skupnih izzivov na obmejnih območjih, izvajanju skupnih ukrepov in izmenjav politik, izkušenj in znanj med nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi akterji.
- Namen čezmejnih programov sodelovanja je torej spodbujati skupen pristop reševanja skupnih težav/izzivov z namenom zmanjševanja regionalnih, gospodarskih in socialnih razlik. Te so lahko posledica dejavnikov, kot so npr. geografski položaj, različni pravni sistemi, različne upravne ureditve, kulturne značilnosti in jezik. Programi so dobra priložnost preseganja teh razlik.

- Programsko območje obsega 8 slovenskih regij NUTS 3, to so: Gorenjska, Koroška, Savinjska, Podravska, Pomurska, Osrednjeslovenska, Goriška in Zasavska,
- ter 9 avstrijskih regij NUTS 3, in sicer Vzhodno Štajersko, Zahodno in Južno Štajersko, Gradec, Vzhodno Zgornjo Štajersko, Zahodno Zgornjo Štajersko, Spodnjo Koroško, Celovec-Beljak, Zgornjo Koroško in Južno Gradiščansko.
- Programsko območje meri 38.353 km² in ima 3.467.000 prebivalcev.

SI-AT

Socialno-gospodarske značilnosti programskega območja - BDP

- Značilne so izredno velike nacionalne in regionalne neenakosti. Avstrija spada med najbogatejše države članice EU z BDP p.c. v višini 37.000 € v letu 2013 (144 % povprečja EU). Prav tako je bil njen gospodarski razvoj v zadnjih letih stalno nad povprečjem EU.
- Območji s svojimi strnjenimi naselji, kot sta Gradec (160 %) in Celovec-Beljak (142 %), sta v letu 2011 zabeležili (visoko) stopnjo regionalnega prihodka, znatno višjega od EU in regionalnega povprečja. Druge avstrijske regije, kot so Zgornja Koroška (100 %), Spodnja Koroška (103 %), Vzhodna Zgornja Štajerska (121 %) in Zahodna Zgornja Štajerska (103 %), so dosegle ali presegle povprečje EU.
- V Sloveniji je BDP p.c. v letu 2013 znašal 17.100 € (67 % povprečja EU)
- Osrednjeslovenska regija (98 %) je rahlo pod povprečjem EU, medtem ko vse ostale regije v Sloveniji ostajajo pod 65-% ravnjo povprečja EU

Socialno-gospodarske značilnosti programskega območja - brezposlenost

- Za programsko območje je značilna zmerna stopnja brezposelnosti z vidika EU (EU-28: 10,8 % v letu 2013) v avstrijskih regijah, kjer je stopnja brezposelnosti za polovico nižja od povprečja EU-28 (Gradiščansko 4,0 %, Koroška 5,3 % in Štajerska 4,0 %), medtem ko je v Sloveniji bila stopnja brezposelnosti na ravni NUTS 3 naslednja: Gorenjska 9,8 %, Koroška 13,9 %, Savinjska 13,9 %, Podravska 14,7 %, Pomurska 17,8 %, Osrednjeslovenska 11,5 %, Goriška 11,7 % in Zasavska regija 16,6 %.
- Na področju zaposlovanja so v letu 2013 stopnje v nekaterih regijah ostale precej pod vodilnim kazalnikom strategije Evropa 2020 (vsaj 75 % prebivalstva, starega 20–64, bi moralo biti zaposlenega do leta 2020). V Avstriji je ta cilj dosegla Štajerska regija (Štajerska: 75,2 %, Koroška: 72,9 %, Gradiščansko: 74,2 %), toda nacionalni avstrijski cilj je doseči 77–78 %. Stopnja zaposlenosti je v Vzhodni Sloveniji in Zahodni Sloveniji v letu 2013 znašala 65 % in 69,7 %, v obdobju med letoma 2007 in 2013 se je znižala v vseh regijah NUTS 3.

Socialno-gospodarske značilnosti programskega območja - demografija

- Demografska sprememba odraža trende na ravni EU: medtem ko beležijo rast v regionalnih območjih – npr. predvsem v Graški (6,1 %) in Osrednjeslovenski regiji (7,5 %) ter tudi v regijah Celovec-Beljak (1,7 %) in Gorenjska – sta za večino podeželskih območij značilna zmanjševanje števila prebivalcev in izseljevanje (2007–2013: Vzhodna Zgornja Štajerska –4,0 %, Zahodna Zgornja Štajerska –3,6 %, Spodnja Koroška –3,0 %, Zgornja Koroška –2,9 %, Zasavska –3,8 %, Pomurska –3,3 %, Koroška –2,06 %).

Socialno-gospodarske značilnosti programskega območja – R&R

- **Bruto domači izdatki za R & R (BIRR) v % BDP za leto 2011:**
 - avstrijska Štajerska (4,6 %) in avstrijska Koroška (2,8 %) sta presegli avstrijsko povprečje (2,75 %).
 - Od leta 2000 se v Sloveniji povečujejo naložbe v R & R; vlaganja so narastla po letu 2007, ko je bilo zabeleženo povprečno zvišanje s 500,5 milijona EUR v letu 2007 na 928 milijonov EUR v letu 2012 (glede na delež BIRR v % BDP; torej v posameznih regijah: Gorenjska 3,2 %, Koroška 0,7 %, Savinjska 2 %, Podravska 1,3 %, Pomurska 1,3 %, Osrednjeslovenska 3,4 %, Goriška 3,3 % in Zasavska 1 % v letu 2012).
 - Stopnje intenzivnosti R & R so zelo heterogene v vseh slovenskih regijah. Med vzhodnimi in zahodnimi regijami obstajajo zelo velike razlike.
- Čeprav se **je število patentnih prijav** v večini regij v obdobju med letoma 2004 in 2009 močno povečalo, so leta 2010 vse regije zabeležile znižanje tega števila.
 - Gradec s 392,7 patentnimi prijavami na EPO na milijon prebivalcev je na vodilnem položaju (povečanje za 24 % v obdobju 2004–2009), ki mu sledi območje Celovec-Beljak (268,9), kjer se je več kot podvojilo število patentnih prijav v obravnavanem obdobju (2004: 127,3). Regija Južno Gradiščansko, ki je v letu 2004 zaostajala, je od leta 2004 do 2009 povečala število patentnih prijav za 131 %.
 - V Sloveniji je Osrednjeslovenska regija dohitela Južno Gradiščansko (s 106,3 patentnimi prijavami na milijon prebivalcev v letu 2009), medtem ko preostale regije, kot so Pomurska, Podravska, Zasavska, Gorenjska in Goriška, od leta 2004 do leta 2009 niso bile zmožne povišati števila patentnih prijav. Evropski patentni urad (EPO).

SWOT analiza področja „Raziskave in inovacije“

Prednosti

- Dobra regionalna razvitost infrastruktur za R & R, inovacijskih infrastruktur ter raziskovalnih in tehnoloških organizacij.
- Regionalne univerze so vključene v evropske raziskovalne mreže in imajo velike zmožnosti na tehnološkem, naravoslovnem in družboslovnem področju.
- Začetne izkušnje sodelovanja med institucijami za R & R, univerzami in podjetji.
- Tehnološki parki omogočajo osredotočenost in vključenost podjetništva, znanja in razvoja.

Priložnosti

- Boljše čezmejno usklajevanje politik na področju inovacij in raziskav ter razvoja lahko vodi do skladnega razvoja in je tako osnova za medregionalni znanstveni ter tehnološki prostor, kot je trikotnik Ren-Maas.
- Dobre zmožnosti za znanstvene in podjetniške inovacije.
- Dodatno izboljšanje čezmejnega sodelovanja med institucijami za R & R in podjetji bi lahko pomagalo programskemu območju povečati regionalne inovacijske zmogljivosti.
- Spodbujanje netehnoloških inovacij bi lahko spodbudilo večjo tržnost izdelkov in storitev.

Slabosti

- Heterogene stopnje intenzivnosti R & R ter inovacij – aktivnosti R & R so strnjene v regionalnih središčih in ne dosežejo okolice.
- R & R ter inovacije podpirajo zelo močna, toda maloštevilna velika vodilna podjetja – MSP zaostajajo.
- Pomanjkanje čezmejnega sodelovanja med znanostjo in industrijo.
- Slabo poznavanje znanstvenih in tehnoloških sposobnosti.
- Pomanjkanje netehnoloških inovacij.

Nevarnosti

- Vzporedne aktivnosti (grozdi, infrastruktura za R & R) bi lahko pripeljale do razdrobljene konkurence in tako oslabile položaj na širši ravni EU.
- Neusklajenost med inovacijskimi potrebami MSP in ponodbami univerz ter institucijami za R & R zaradi zadržanih zahtev MSP za sodelovanje.
- Naraščajoča mednarodna usmerjenost odličnih institucij za R & R, v smislu pogodbenih R & R, bi lahko zmanjšala regionalne zmožnosti sodelovanja med industrijo in znanostjo.

Socialno-gospodarske značilnosti programskega območja – konkurenčnost in MSP

- Za programsko območje je značilna nizka stopnja novonastalih podjetij. Ta težava je prisotna predvsem v avstrijskem delu, vsaj v obdobju 2004–2011. Gradiščansko, Koroška in Štajerska so skupaj zabeležili znižanje novonastalih podjetij za 17 %. Nasprotno se je v Sloveniji povečalo število novonastalih podjetij za 68 %. Toda v obdobju 2008–2010 so tudi tam zaznali zmanjšanje za 4 %.
- Najvišja stopnja preživetja podjetij po treh letih je bila zabeležena leta 2010 v avstrijski Koroški (72,9 %) in na Gradiščanskem (72,4 %), sledili sta Zahodna Slovenija (69,8 %) in Vzhodna Slovenija (69,7 %). Najnižja stopnja je bila ugotovljena v avstrijski Štajerski, in sicer 58,2 %.

SWOT analiza področja „Konkurenčnost in MSP“

Prednosti	Slabosti
– Obstajajo skupne tehnološke specializacije in sektorji (npr. avtomobilska industrija, informacijska in komunikacijska tehnologija (IKT), okoljska tehnologija, lesna in pohištvena industrija itd.). – Močna regionalna baza znanja na področju strojništva in tehnoloških postopkov. – Gosta naseljenost v industrijskih grozdih, ki se nahajajo v programskem območju.	– Neustrezno sodelovanje in internacionalizacija MSP. – Slabo poznavanje čezmejnih potencialnih partnerjev vzdolž celotne vrednostne verige. – Podjetja se znajdejo v neugodnem položaju, saj so ujeta med visokotehnološkimi proizvodnimi in storitvenimi regijami v središču Evrope ter dobavitelji nizke tehnologije iz Hrvaške, Romunije in Turčije. – Pomanjkanje podjetniških pobud na podeželskih območjih (majhno število družinskih MSP). – Slabo razvita in izkoriščena področja v ustvarjalnih industrijah.
Priložnosti	Nevarnosti
– Razvoj čezmejnih vrednostnih verig bi lahko pomagal regionalnim MSP pridobiti zmogljivosti za dostop do mednarodnih trgov in omogočil boljše možnosti za rast. – Spodbujanje podjetniške aktivnosti bi lahko okrepilo lokalno bazo podjetij v obrobni podeželski območjih. – Povečana mobilnost čezmejnih usposobljenih delavcev bi lahko rešila obstoječa pomanjkanja in ovire za rast. – Spodbujanje ustvarjalnih industrij.	– Proizvodni lokaciji programskega območja grozi globalizacija. Novi in prihodnji konkurenti so neevropskega porekla (npr. Kitajska, Indija, Brazilija itd.). – Šibka osnova lastniškega kapitala in slabi obeti rasti MSP bi lahko pripeljali do povečanega propada podjetij. – Zaradi inovacij naslednje generacije (npr. 3D-tiskanja, kibernetiko fizičnih sistemov itd.) bi lahko zastarala obstoječa znanja v sektorju nizke in srednje tehnologije.

SWOT analiza področja „Javna uprava in institucionalna zmogljivost“

Prednosti	Slabosti
– Strukturne povezave in zgodovinske socialno-gospodarske vezi v programskem območju. – Začetne praktične izkušnje v čezmejnem sodelovanju reševalnih služb in načrtovanju.	– Razlike v političnih, pravnih in upravnih okvirnih pogojih še vedno ovirajo čezmejna sodelovanja na institucionalni ravni. – Še vedno obstajajo jezikovne ovire – predvsem glede posebne terminologije.
Priložnosti	Nevarnosti
– Izboljšani pogoji za boljše obvladovanje tveganja. – Usklajene skupne razvojne strategije. – Uspešne pobude čezmejnega sodelovanja v preteklosti.	– Vse večja konkurenca lokacij v programskem območju. – Regionalna volilna obdobja bi lahko pripeljala do nestabilnih institucionalnih vzorcev sodelovanja zaradi menjave osebja.

- Celotno programsko območje vključuje 5 italijanskih statističnih regij na ravni NUTS 3 (pokrajine Benetke, Videm, Pordenone, Gorica in Trst) in
- 5 slovenskih območij (statistične regije Primorsko-notranjska, Osrednjeslovenska, Gorenjska, Obalno-kraška in Goriška).
- Programsko območje se razteza na skupni površini 19,841 km² in ima približno 3 milijone prebivalcev

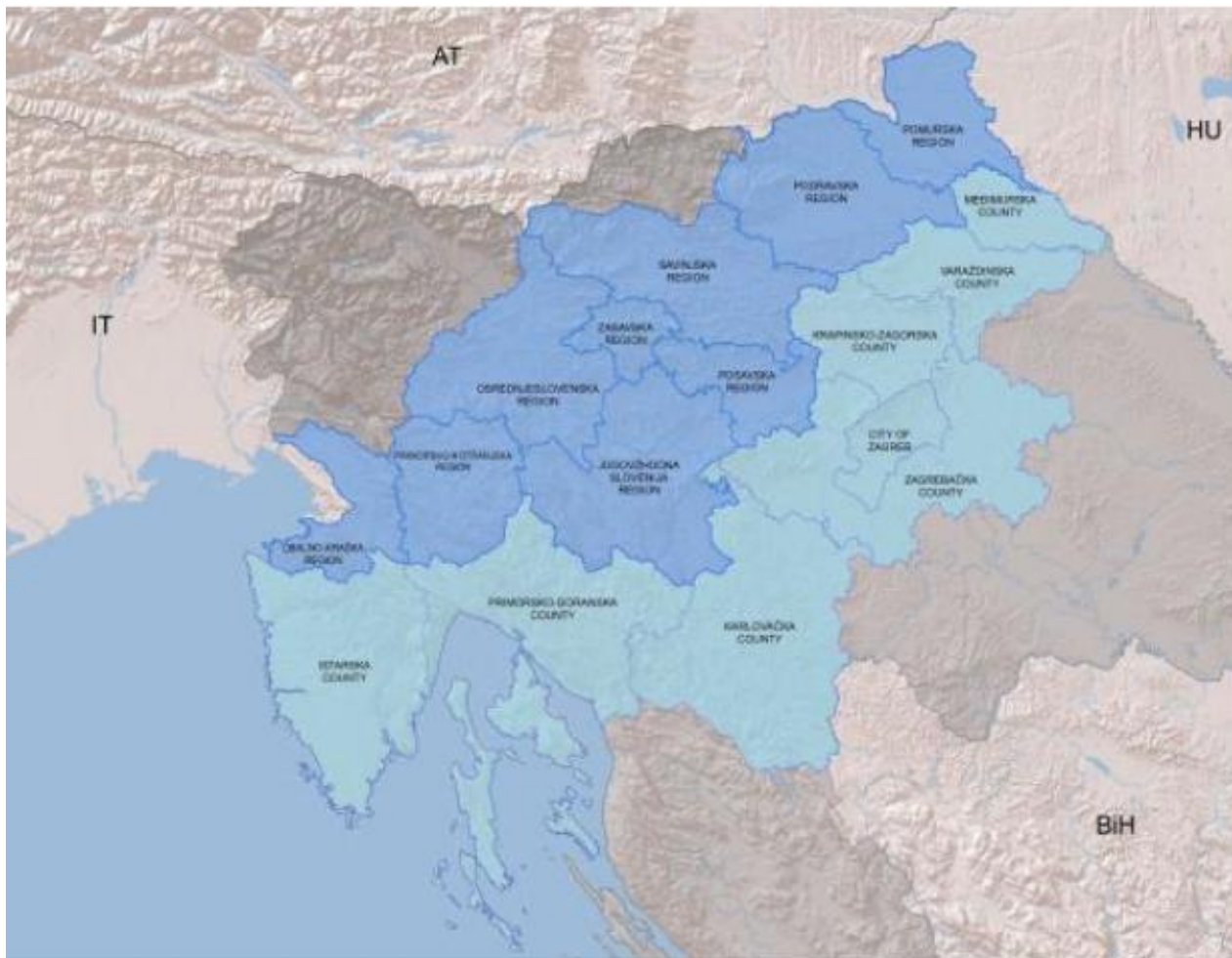
SI-IT

Socialno-demografski vidiki

- S 3.098.865 prebivalcev ima programsko območje gostoto prebivalstva, ki znaša 161 prebivalca/km², njegove različne pokrajine in regije pa so zelo neenotne.
- Prebivalstvo je med letoma 2003 in 2012 naraslo za 3,8 %, kar je v skladu z evropskim trendom. Štiri od desetih pokrajin/regij programskega območja vključujejo več kakor 70 % prebivalstva.
- Staranje prebivalstva ima pomembne družbene in gospodarske posledice. Izrazitejše je na italijanski strani. Preseljevanje, ki uravnava staranje prebivalstva, je neenakomerno na različnih območjih in v obeh DČ.
- Med italijanskimi območji ima je imel Trst leta 2011 najvišji nacionalni indeks starosti (243), čeprav so bili podatki boljši v primerjavi z letom 2005, ko je indeks dosegel vrednost 251,5. Italijanska pokrajina z najnižjim starostnim indeksom je Pordenone, z vrednostjo indeksa 146,9.
- V slovenskih regijah je stanje enotnejše. Podatki se gibljejo med najnižjo vrednostjo, tj. 105,8 v Osrednjeslovenski regiji do najvišje vrednosti 134,3 v obalno-kraški regiji. To pomeni, da ima slovensko prebivalstvo višje število mlajših ljudi od 15 let v primerjavi s skupino nad 65 let starosti.

Izzivi in potrebe

Strategija EU 2020	IZZIVI	POTREBE
Pametna rast	- Boljši izkoristek inovacij in kompetenc v ključnih in najbolj konkurenčnih sektorjih - Prenos tehnologij rezultatov raziskav v proizvodni sektor in izboljšanje investicij na področju uporabnih raziskav - Zmožnost delovanja kot kolektivni sistem za razvoj in širjenje novih tehnologij ter ustvarjanje in rast podjetij z visoko dodano vrednostjo in usmerjenostjo na svetovni trg - Boljša zmogljivost MSP glede izkoristka rezultatov in inovacij, ki so plod središč za R&I	- Več naložb R&R v skupne prednostne naloge pametne specializacije - Izboljšanje sodelovanja med raziskovalnimi središči in univerzami, javno upravo in zasebnim sektorjem v skladu s pristopom četverne vijačnice - Spodbujanje povezovanja med raziskovalnimi središči - Izboljšanje kapitalizacije rezultatov raziskav in širjenje znanja - Razvoj čezmejne institucionalne platforme za izmenjavo znanja in dobrih praks
Vključujoča rast	- Ustrezni odgovor na rastoče povpraševanje državljanov in podjetij po poenostavitvi in digitalizaciji - Razvoj novih modelov, mrež in instrumentov s povečanjem usklajevanja in sodelovanja z namenom uravnoveženja razvojnih razlik in neravnovesij ter izboljšanja teritorialne kohezije območja - Zmanjšanje odstotka prebivalstva, ki je izpostavljeno tveganju revščine ali socialne izključenosti	- Nudenje učinkovitih in inovativnih javnih storitev, izboljšanje e-upravljanja in e-demokracije - Spodbujanje ČMS na različnih ravneh (institucionalni, politični in administrativni ravni) z namenom usmerjanja pozornosti organov, odgovornih za odločanje, na skupne problematike - Izboljšanje e-zdravja in kakovosti socialnih storitev za ranljivejše skupine prebivalstva - Promocija novih možnosti za delo za skupine, ki jih je še posebej prizadela gospodarska kriza (starejši, mladi)

- **Slovenija:** Pomurska regija, Podravska regija, Savinjska regija, Zasavska regija, Posavska regija, regija Jugovzhodna Slovenija, Osrednjeslovenska regija, Primorsko-notranjska regija, Obalno-kraška regija;
- **Hrvaška:** Primorsko-goranska županija, Istarska županija, Mesto Zagreb, Zagrebška županija, Krapinsko-zagorska županija, Varaždinska županija, Međimurska županija in Karlovačka županija.
- Programsko območje pokriva 31.728 km², od tega 46,6% v Sloveniji in 53,4% na Hrvaškem.

SI-HR

Socialno ekonomski profil (1)

- Upad števila prebivalcev na programskem območju je zaskrbljujoč kazalnik. V obdobju 2009-2013, ki ga je zaznamovala gospodarska kriza, se je skupno število prebivalcev na celotnem programskem območju znižalo za 19.000, in sicer s povečanjem na slovenski strani (24.166) ter padcem na hrvaški strani (43.154). Razen v Pomurski in Zasavski statistični regiji, se je prebivalstvo v vseh regijah na slovenski strani povečalo, na hrvaški strani pa je število prebivalcev raslo le v Mestu Zagreb. Upad prebivalstva je najbolj prizadel Primorsko-goransko, Zagrebško in Istrsko županijo.
- Staranje prebivalstva je značilno za celotno PO. Število prebivalcev, starih 15 let ali manj, je presegalo število tistih, starih 65 let in več, le v Zagrebški in Medžimurski županiji. Najnižja povprečna starost prebivalstva je bila v Medžimurski županiji (40), medtem ko imata Karlovška županija in Pomurska regija najstarejšo populacijo s povprečno starostjo 44 let in z najvišjim indeksom staranja 157, oziroma 142.

Socialno ekonomski profil (2)

- Neskladja v regionalnem bruto domačem proizvodu (BDP) in bruto dodani vrednosti (BDV);
 - Osrednjeslovenska regija in Mesto Zagreb sta ustvarila približno polovico BDP in BDV programskega območja
 - Nad nacionalnim povprečjem sta le še Obalno-kraška regija ter Primorsko-goranska in Istrska županija, ki so vse tradicionalno turistične regije.
- Storitve/ turizem prevladujejo v mestih in obalnih predelih, industrija/ proizvodnja v celinskih regijah
- Delež **industrije** v strukturi regionalne BDV je prevladujoč v Jugovzhodni Sloveniji (42%), Posavski (41%) in Zasavski regiji (40%), Medžimurski županiji (40%), Krapinski (36%) in Varaždinski županiji (35%).
 - V avtomobilski industriji, farmaciji, proizvodnji električnih in podobnih aparatov, predelavi hrane, kot tudi v industriji obdelave kovin in v predelovalni industriji je nekaj velikih podjetij, ki delujejo globalno. Nekaterne tradicionalne panoge, kot je tekstilna, so še vedno prisotne v Varaždinski županiji, Medžimurski županiji in Pomurski regiji, medtem ko univerzitetna urbana območja ustvarjajo večje število start-up-ov in rastočih MSP na področju IKT, multimedije in kreativne industrije. Posamezni sektorji so organizirani v grozde, podpirajo pa jih tehnološki parki (npr. Ljubljana, Varaždin) ali tehnološko-inovacijski centri (npr. Celje, Čakovec, Reka).

Socialno ekonomski profil (3)

- Nadpovprečni deleži kmetijstva in gozdarstva v večini predelov programskega območja
 - Razen v Osrednjeslovenski, Obalno-kraški in Zasavski regiji, Mestu Zagreb, Primorsko-goranski in Istrski županiji je delež kmetijstva in gozdarstva v vseh drugih regijah in županijah nad nacionalnim povprečjem.
 - Največji delež BDV v tem sektorju je bil ustvarjen v Medžimurski županiji (9%).
 - Majhna velikost kmetijskih gospodarstev se odraža v nizki produktivnosti in oslabljeni ekonomski zmogljivosti. Veliko kmetijskih gospodarstev združuje dohodek z zaposlitvijo v drugih sektorjih ali z opravljanjem dopolnilnih dejavnosti na kmetiji. Ekološka pridelava se je povečala. Poleg tega so na pomenu pridobili živilski proizvodi z geografskim poreklom in vzreja avtohtonih pasem živali.

Socialno ekonomski profil (4)

- 77.635 MSP-jev (2013) predstavlja največji delež poslovnih subjektov v programskem območju, potencial za razvoj podjetništva ni izkoriščen
 - Internacionalizacija majhnih podjetij je še vedno šibka. Podporne organizacije za razvoj gospodarstva - večja ponudba storitev je na voljo v glavnih gospodarskih središčih in čeprav izboljšana, pretežno zagotavlja le podporne storitve in podjetniško svetovanje z nizko dodano vrednostjo.
 - Razviti in ponuditi je potrebno storitve oz. proizvode, ki bodo podjetnikom zagotavljali podporo skozi celoten cikel rasti in specializirano po sektorjih.

Socialno ekonomski profil (5)

- Več kot 215.000 brezposelnih v letu 2014 - 92.500 izgubljenih delovnih mest od leta 2007
 - Strukturna in dolgotrajna brezposelnost sta glavna izziva, tveganje zanju pa je visoko med brezposelnimi s poklicno izobrazbo, starejšimi brezposelnimi in brezposelnimi brez predhodnih delovnih izkušenj.
- Razdrobljena infrastruktura za raziskave in razvoj (R&R)
 - Znanstvena in raziskovalna mreža v programskem območju je dokaj močna, njeno jedro v javni sferi predstavlja 86 univerzitetnih organizacij in 39 javnih (raziskovalnih) institucij, ki so pretežno locirane v Zagrebu, Ljubljani in Mariboru. Na Hrvaškem je večina R&R opreme in infrastrukture (vključno z e-infrastrukture) zastarele in razdrobljene, naložb v podjetja in R&R pa je malo.
 - Prednosti Slovenije so predvsem v razmeroma dobri kakovosti raziskovalnih zmogljivosti in infrastrukture, mednarodni vpetosti, odmevnosti raziskovalnega sistema, kakor tudi visokem deležu vlaganj podjetij v raziskave.
 - Razdrobljenost in nezadostno sodelovanje med vsemi akterji raziskovanja in inoviranja ter pomanjkanje osredotočenosti raziskovalnih aktivnosti na področja primerjalnih prednosti so, poleg učinkovitosti in uspešnosti raziskav in razvoja (R&R), glavne slabosti.

Ključne potrebe in izzivi območja programa sodelovanja

- Znatne regionalne razlike ter razkorak med podeželjem in mesti
- Reševanje brezposelnosti in izboljšanje pogojev za pametno rast
- Ohranjanje kakovosti okolja, raznolikosti in identitete programskega območja ter prilagajanje podnebnim spremembam
- Na programskem območju zagotavljati enak dostop do socialnih, zdravstvenih storitev in storitev na področju reševanja ter ustvarjati območje, ki je varno in privlačno za bivanje.

- Podravje in Pomurje v Sloveniji,
- županiji Vas in Zala na Madžarskem.
- Programsko območje Slovenije in Madžarske meri 10.658 km²; od tega dve tretjini pripadata madžarskemu in ena tretjina slovenskemu mejnemu območju, ki ju ločuje 102 km dolga meja.

SI-HU

Demografija in socialna blaginja (1)

- V programskem območju živi 980.500 prebivalcev – 55 % na Madžarskem in 45 % v Sloveniji.
- Povprečna gostota prebivalstva (92 prebivalcev/km²) je pod nacionalnim povprečjem v vseh županijah/regijah, razen v Podravju (150 prebivalcev/km²), kjer presega celo povprečje v EU-28 in je dvakrat višje kot v županiji Zala, v kateri je gostota v regiji najnižja (75 prebivalcev/km²).
- Za regijo so značilni negativni demografski trendi s precej visoko naravno izgubo prebivalstva in z negativnim ravnotežjem prebivalstva zaradi preseljevanja, katerega rezultat je upadanje prebivalstva, in hitrega staranja prebivalstva. Upadanje prebivalstva je stalen pojav v zadnjih 15 letih na celotnem programskem območju na Madžarskem in večjem delu območja v Sloveniji; najnižje številke so v županiji Zala (3,5 %) in v Pomurju (2,8 %)

Demografija in socialna blaginja (2)

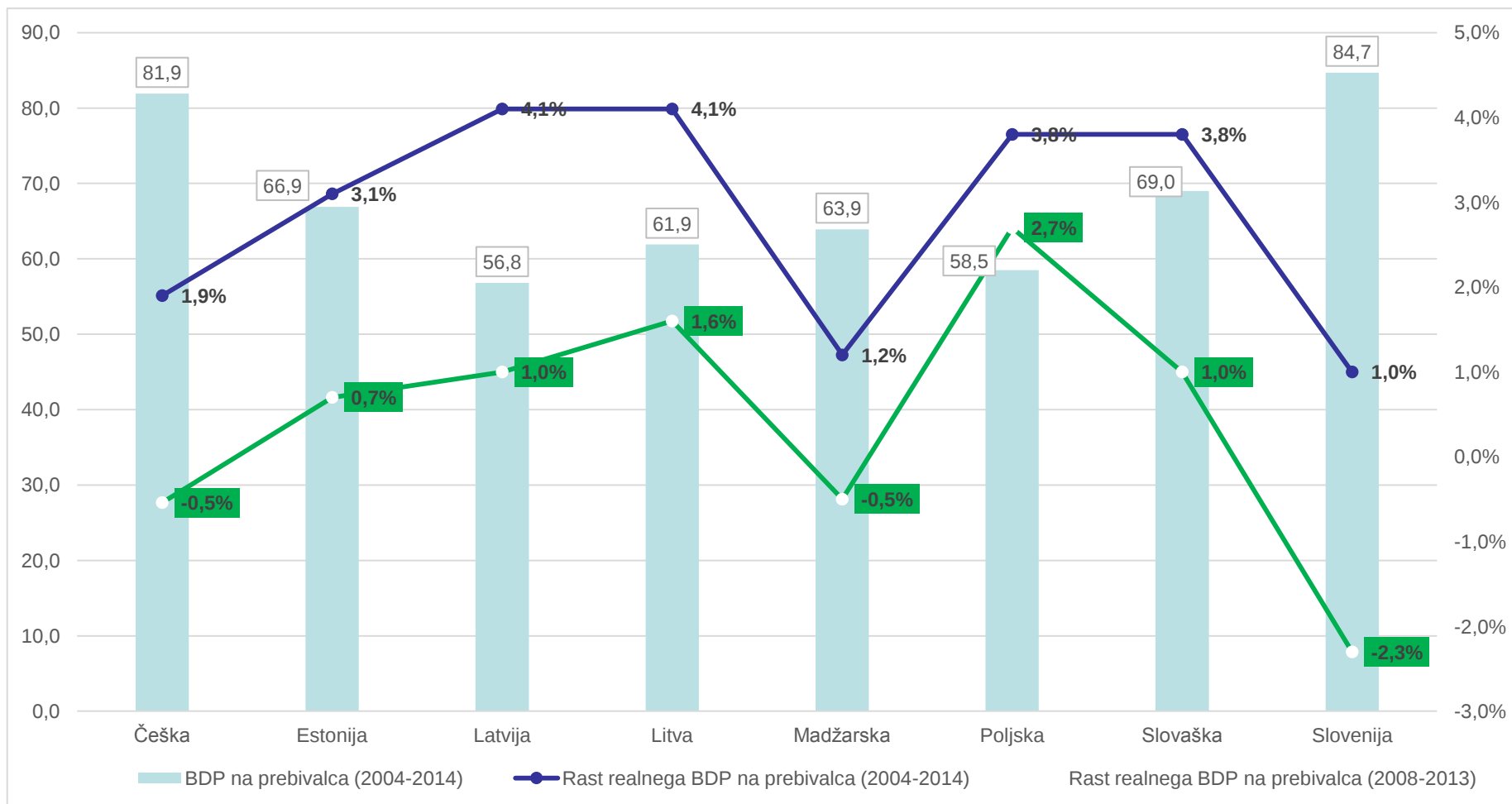
- Zaradi specifičnih geografskih razmer in zgodovinskega razvoja ima kmetijstvo še vedno precej visok delež v primerjavi z nacionalnimi in zahodnoevropskimi trendi ter presega 7 % v županijah vas in Zala ter v Pomurju.
- Industrijski sektor (brez gradbeništva) je pomemben za BDV, še posebej v županiji Vas (39 %), ki je najbolj industrializirana županija na Madžarskem, sledi ji Zala (35 %). Slovenski regiji v programu dosejata 23- in 24-odstotni delež, kar je blizu nacionalnega povprečja. Enako kot v razvitem svetu ima storitveni sektor največji delež BDV.

Glavne potrebe in izzivi

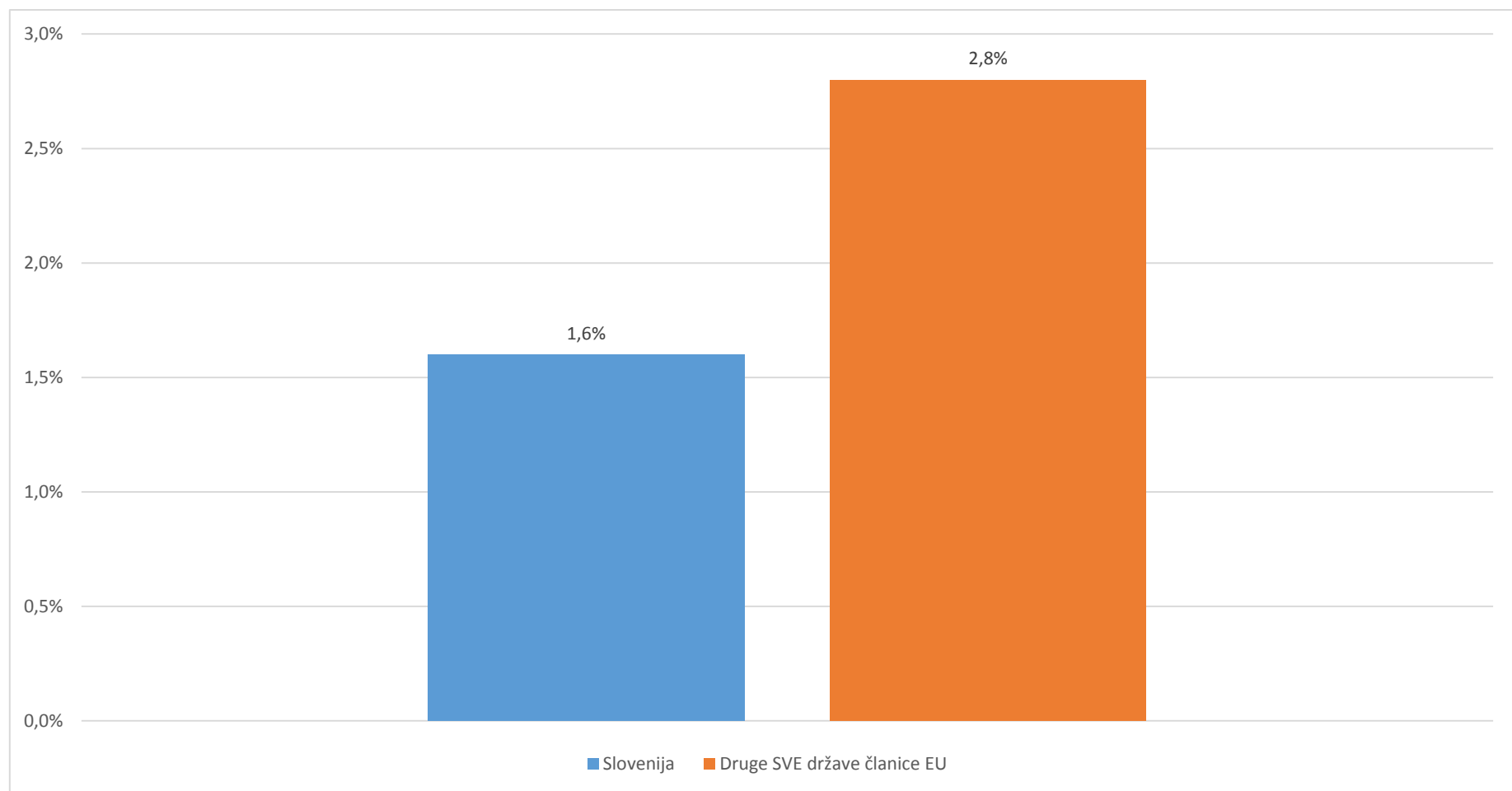
- Ustaviti je treba zmanjševanje kakovostne delovne sile zaradi preseljevanja (beg možganov).
- Obravnavati je treba visok delež brezposelnosti, posebej na podeželju, in omogočiti ranljivim skupinam dostop na trg dela z alternativnimi možnostmi ustvarjanja delovnih mest.
- Spodbujati je treba podjetništvo/samozaposlovanje na lokalni ravni.
- Izboljšati je treba sodelovanje med ustanovami, ki bo omogočilo boljšo obravnavo izzivov na trgu (npr. omogočiti poklicno usposabljanje, ki ga zahteva povpraševanje).

KLJUČNI VIDIKI DRUŽBENO- EKONOMSKEGA RAZVOJA SLOVENIJE IN PRIMERLJIVIH DRŽAV

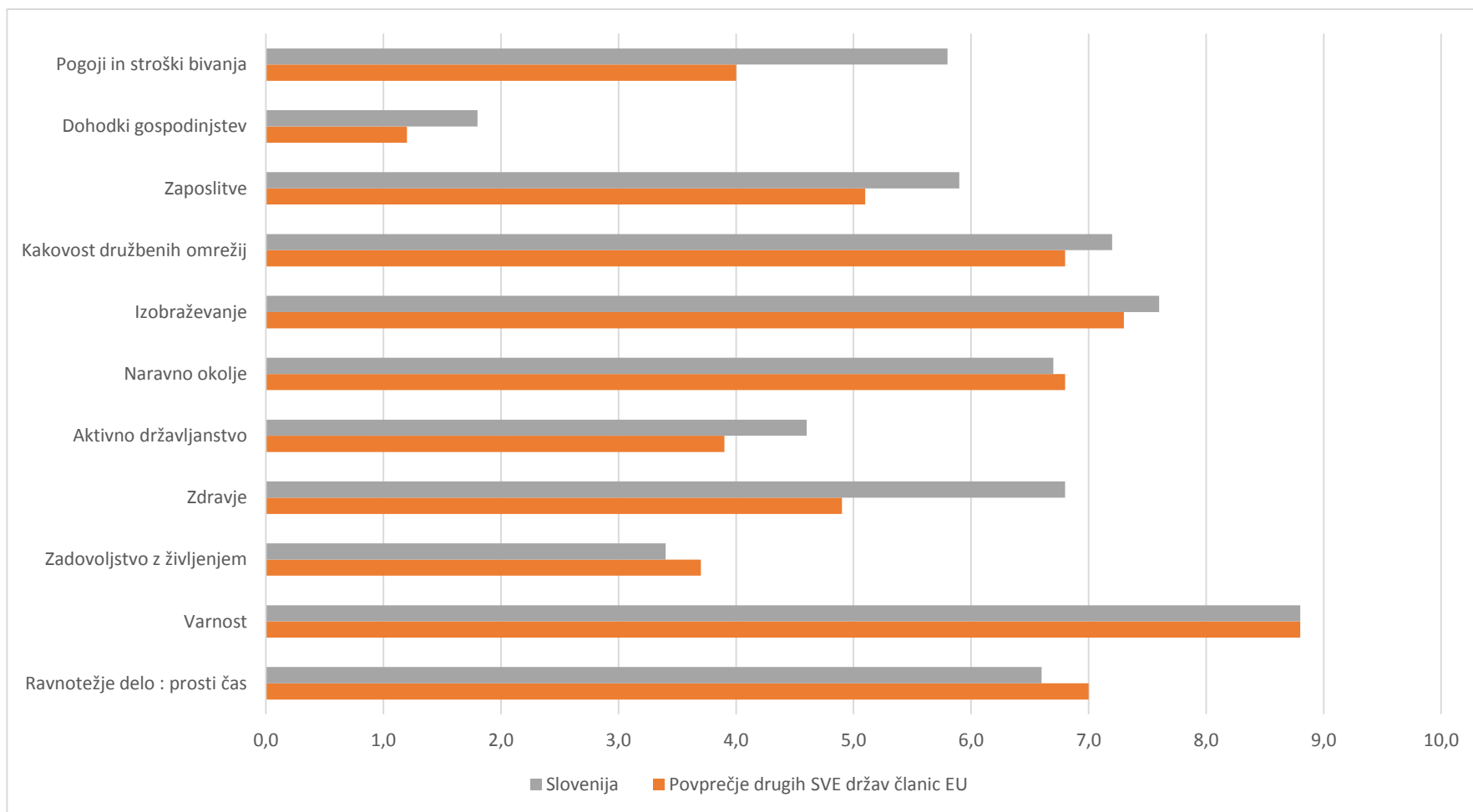
Povprečni BDP na prebivalca (EU28=100, SKM) in povprečna rast realnega BDP na prebivalca (%) v Sloveniji in v drugih SVE državah članicah EU

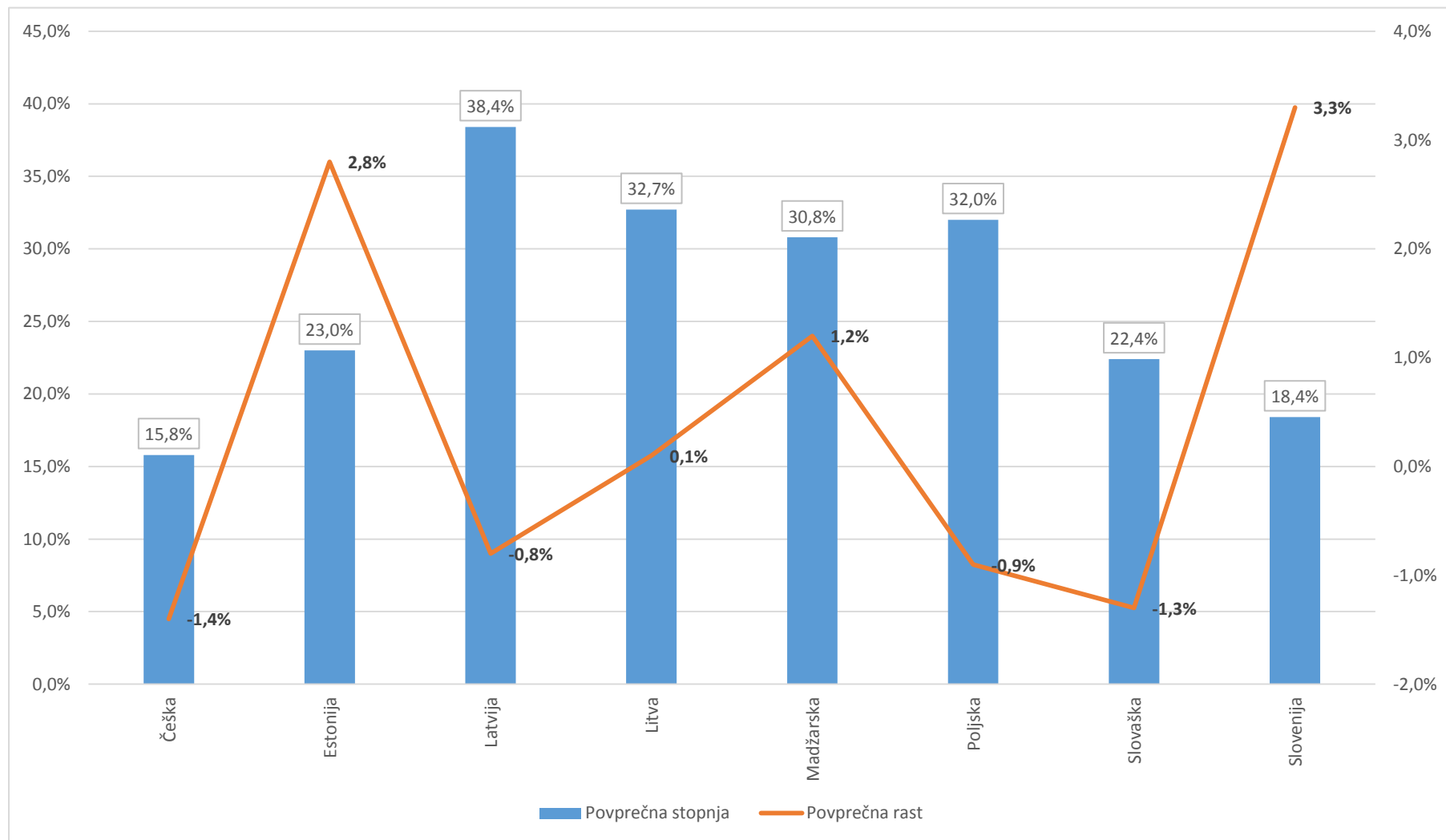
Povprečna rast realne produktivnosti dela na zaposlenega v Sloveniji in v drugih SVE državah članicah EU (2004-2014, %)

Kakovost življenja v Sloveniji in drugih SVE državah članicah EU (2014, vrednosti (0=min, 10=max))

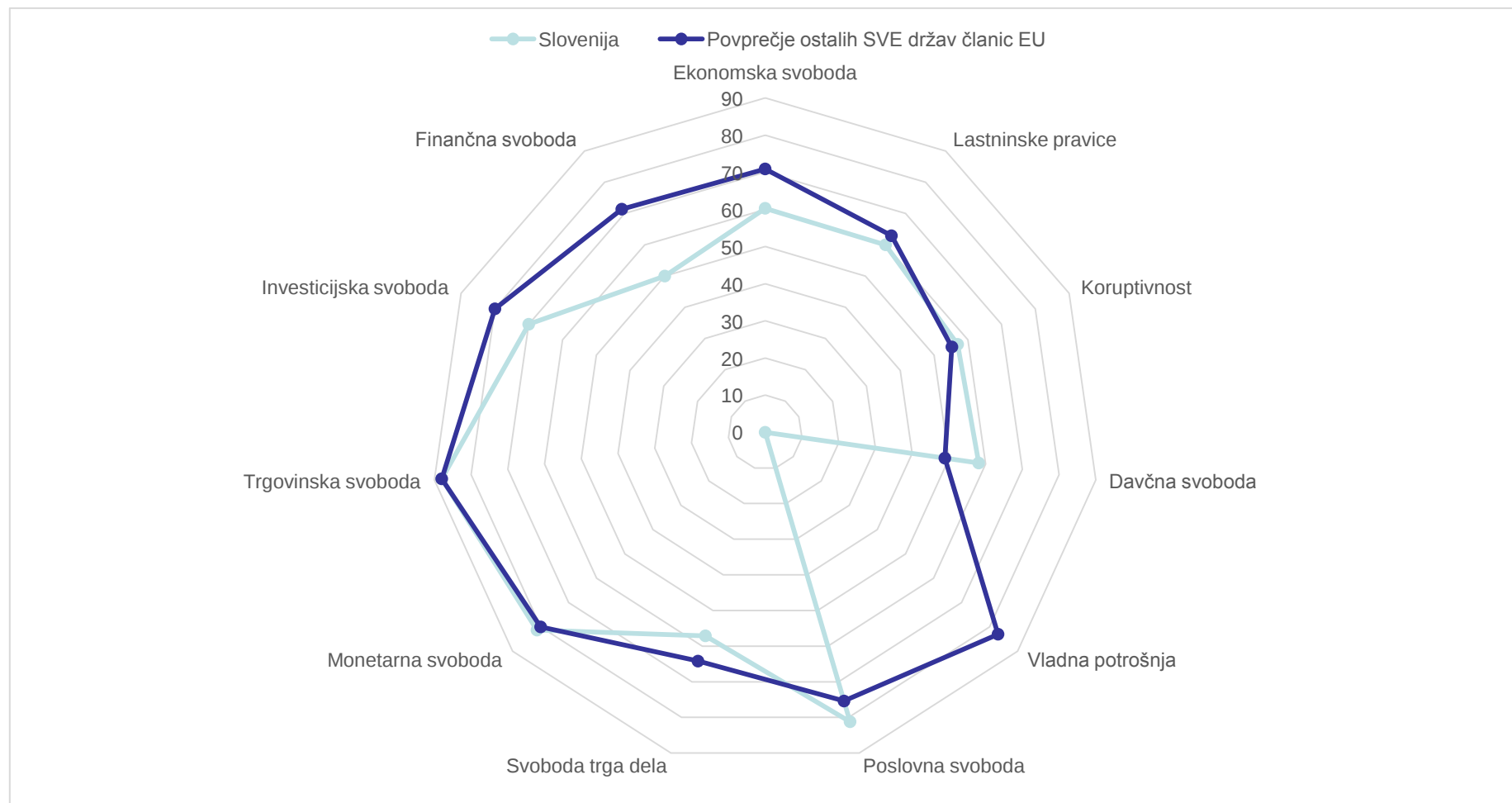
Tveganje revščine in socialne izključenosti (2005-2013, % prebivalstva)

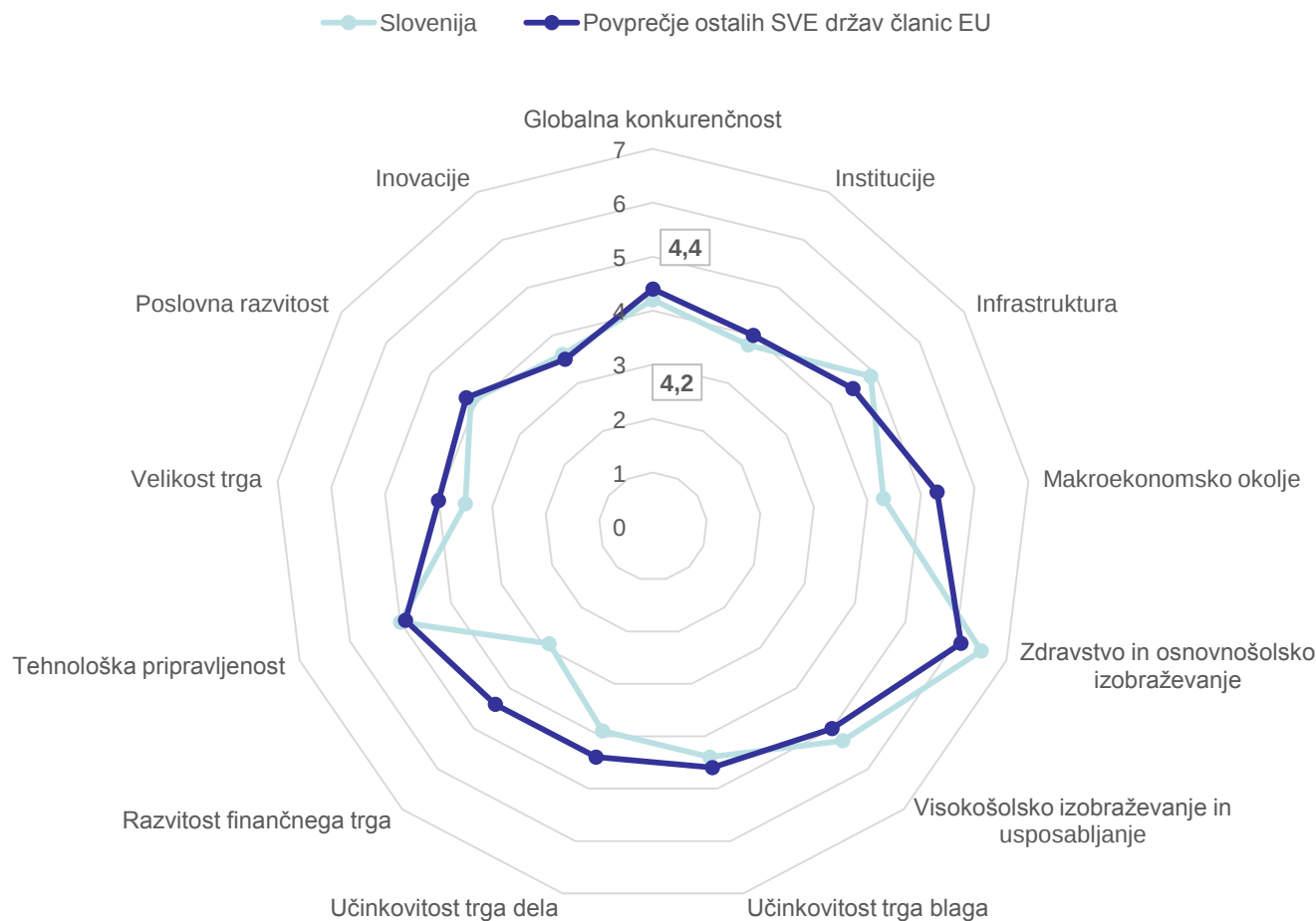
Ekonomska svoboda Slovenije in drugih SVE držav članic EU

	Ekonomska svoboda 2014 (točke, 0=min, 100=max)	Ekonomska svoboda 2014/2008 (%)
Češka	72,5	5,8
Estonija	76,8	-1,3
Latvija	69,7	2,0
Litva	74,7	5,5
Madžarska	66,8	-0,6
Poljska	68,6	15,3
Slovaška	67,2	-2,2
Slovenija	60,3	-0,5

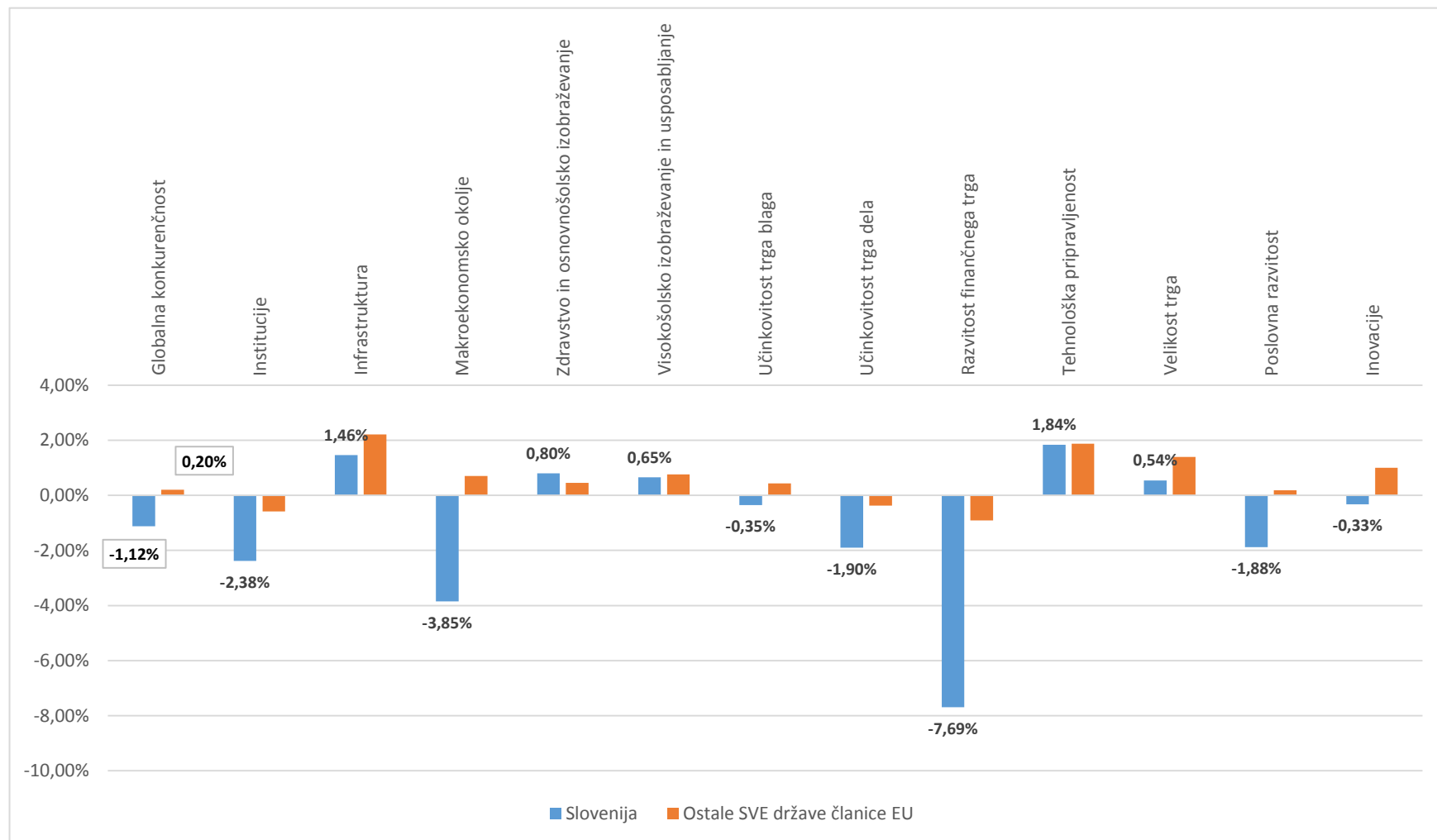
Področja ekonomske svobode Slovenije in drugih SVE držav članic EU v letu 2014 točke (0=min, 100=max)

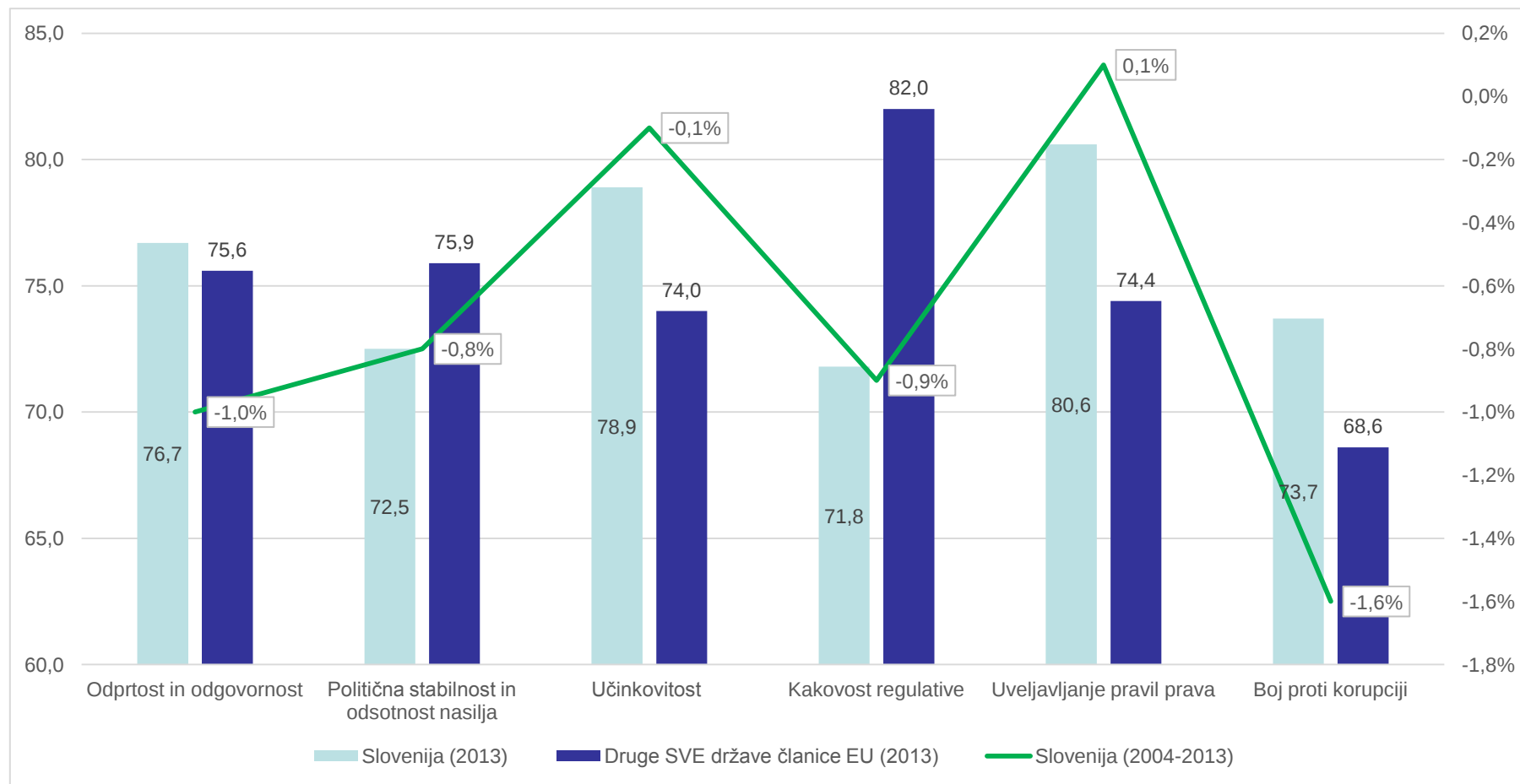
Globalna konkurenčnost Slovenije in drugih SVE držav članic EU v letu 2014 (WEF, vrednost, 1=min, 7=max)

Povprečna rast globalne konkurenčnosti Slovenije in drugih SVE držav članic EU (2008-2014, %)

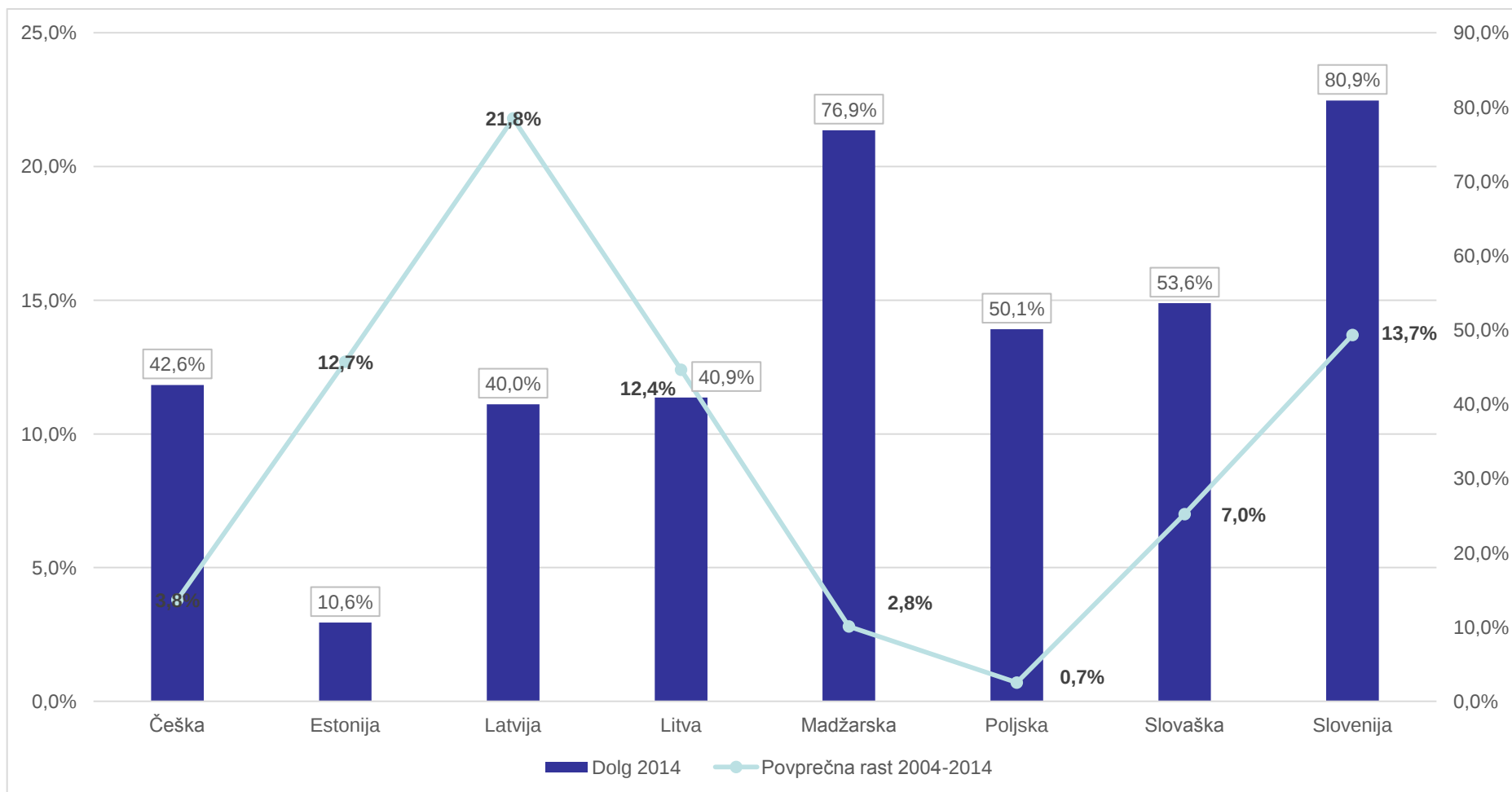
Indikatorji vladanja v Sloveniji in drugih SVE državah članicah EU

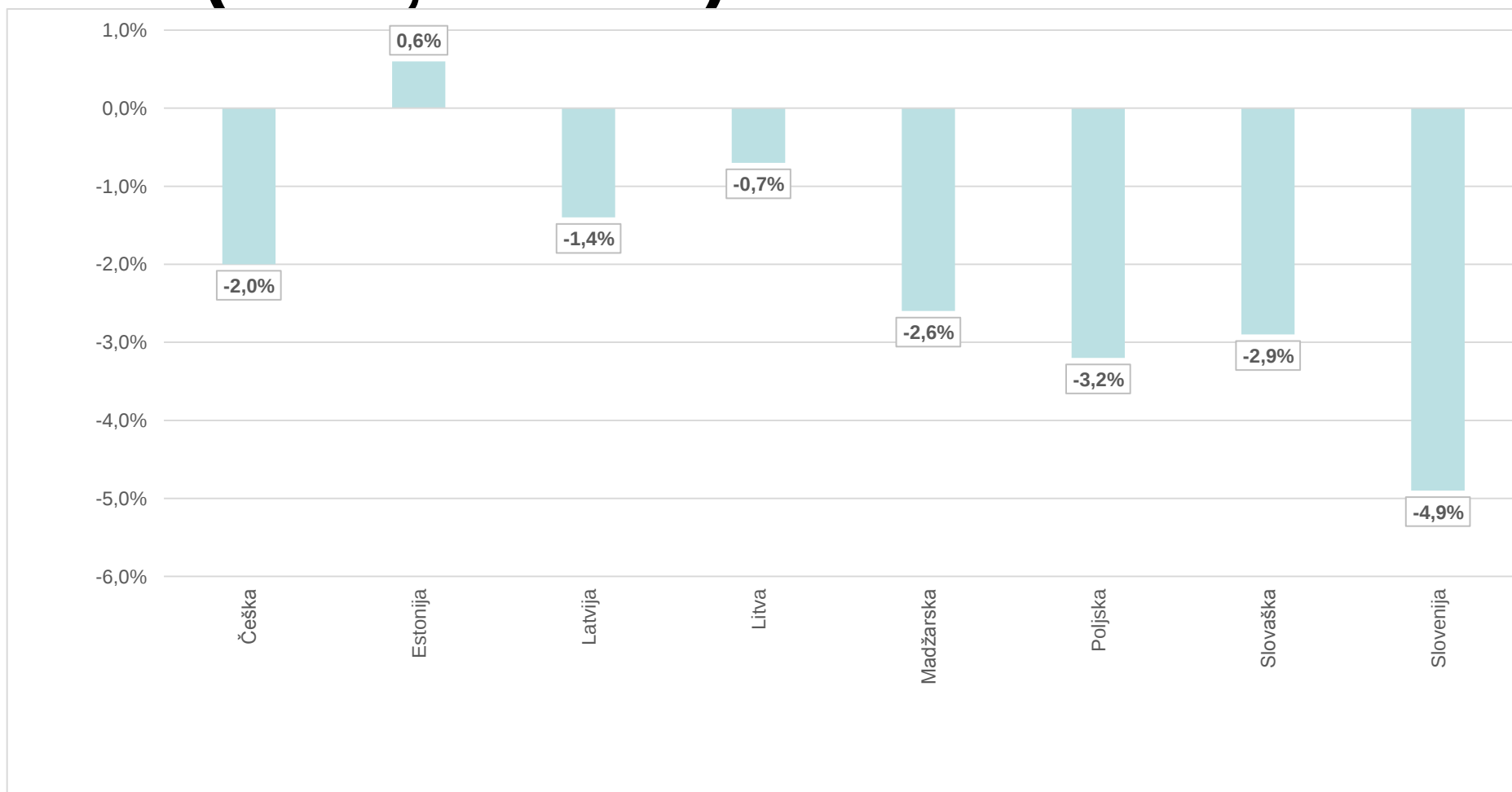
Najbolj pereča področja globalne konkurenčnosti Slovenije v letu 2014

Področje konkurenčnosti	Kazalnik	Vrednost	Rang/144
Institucije	Zaupanje javnosti v delo politikov (nizko (1) vs. visoko (7))	1,9	133
	Neodvisnost sodišč (nizka (1) vs. visoka (7))	3,4	91
	Pistranskost odločitev vladnih uradnikov (visoka (1) vs. nizka (7))	2,6	111
	Potratnost vladne potrošnje (visoka (1) vs. nizka (7))	2,2	133
	Breme vladne regulative za gospodarstvo (visoko (1) vs. nizko (7))	2,5	133
	Učinkovitost pravnega okvira za reševanje sporov (nizka (1) vs. visoka (7))	2,6	131
	Učinkovitost pravnega okvira za nasprotovanje dejanjem in regulativi vlade (nizka (1) vs. visoka (7))	2,3	133
	Korporativna etika (zelo slaba (1) vs. zelo dobra (7))	3,8	81
	Učinkovitost nadzornih svetov (nizka (1) vs. visoka (7))	3,7	134
	Zaščita pravic interesov manjšinskih delničarjev (nizka (1) vs. visoka (7))	3,4	124
	Proračunska bilanca (% BDP)	-14,2	143
	Javni dolg (% BDP)	73,0	115
Učinkovitost trga blaga	Učinek obdavčitve na pobude za investiranje (nespodbuden (1) vs. spodbuden (7))	2,8	134
	Breme kmetijske politike za gospodarstvo (visoko (1) vs. nizko (7))	3,4	107
	Razširjenost tujega lastništva v državi (nizka (1) vs. visoka (7))	3,2	134
	Učinki poslovne regulative na TNI (nespodbudni (1) vs. spodbudni (7))	2,9	136
	Premišljenost (sophisticiranost) odločanja kupcev (nizka (1) vs. visoka (7))	2,9	116
	Kooperativnost (7) (vs. konfrontacija (1)) v odnosu zaposleni - delodajalec	3,7	121
Učinkovitost trga dela	Fleksibilnost določanja plač (centralizirano (1) vs. individualno po podjetjih (7))	3,9	127
	Prakse zaposlovanja in odpuščanja (visoko ovirane (1), visoko fleksibilne (7))	2,4	140
	Učinek obdavčitve na pobude za delo (zelo znižuje (1) vs. sploh ne znižuje (7))	2,5	137
	Povezanost plač s produktivnostjo dela (ni povezanosti (1) vs. visoka povezanost (7))	3,5	108
	Potenciali države za zadržanje talentov (zelo slabi (1) vs. zelo dobri (7))	2,9	109
	Potenciali države za pritegnitev talentov (zelo slabi (1) vs. zelo dobri (7))	2,5	120
	Raznovrstnost finančnih storitev (zelo slaba (1) vs. zelo dobra (7))	3,6	125
Razvitost finančnega trga	(Cenovna) dosegljivost finančnih storitev (popolnoma nedosegljive (1) vs. dosegljive (7))	3,5	120
	Težavnost financiranja na lokalnem trgu lastniškega kapitala (zelo težavno (1) vs. zelo enostavno (7))	2,3	122
	Enostavnost dostopa do posojil na osnovi dobrega poslovnega načrta in brez varščine (zelo težavno (1) vs. zelo enostavno (7))	1,6	140
	Razpoložljivost tveganega kapitala (zelo visoka (1) vs. zelo nizka (7))	2,0	125
	Solventnost bank (zelo nizka (1) vs. zelo visoka (7))	2,2	144
	Razširjenost grozdov podjetij (ne obstajajo (1) vs. prisotni na mnogih področjih (7))	3,4	96

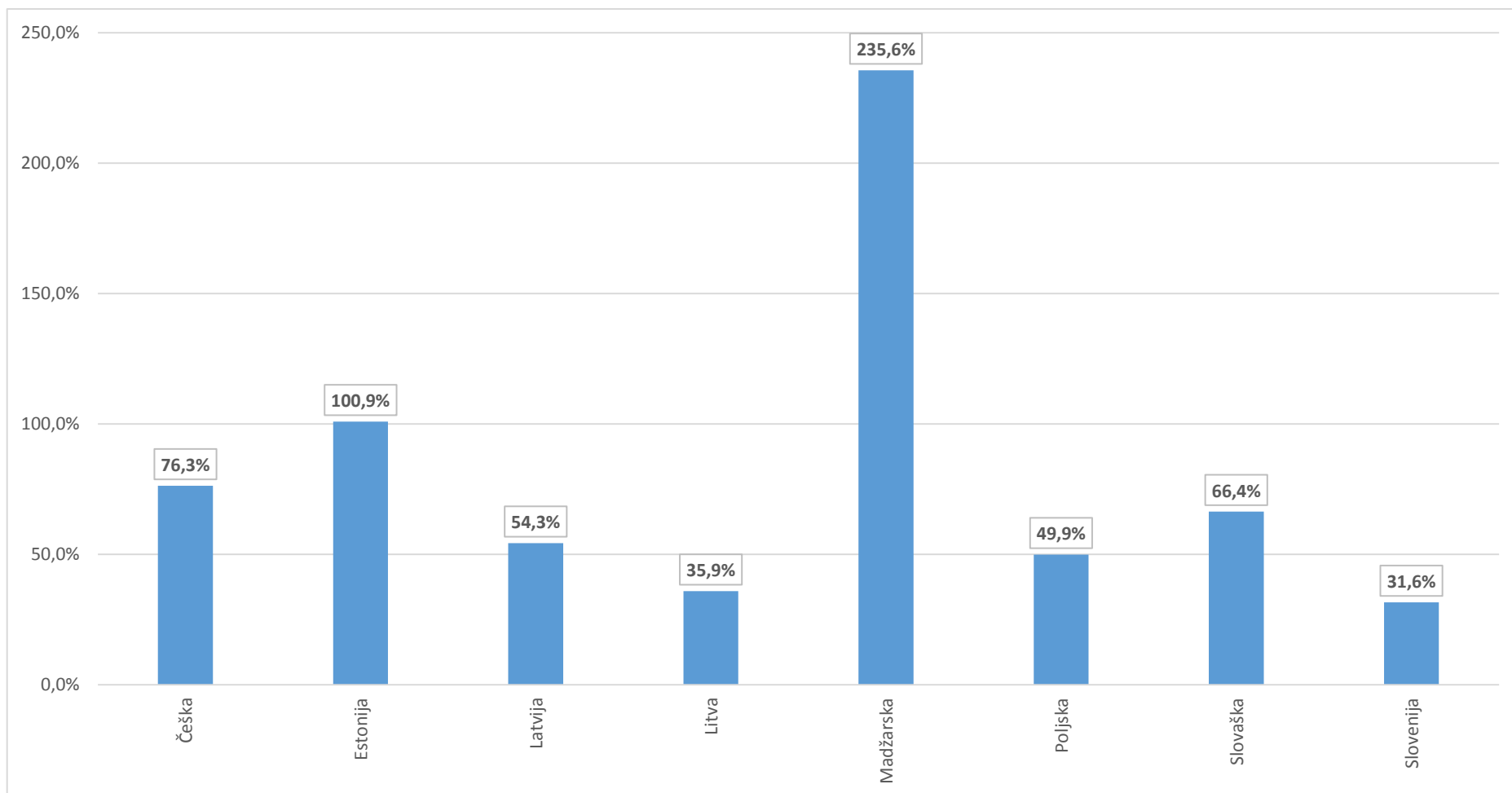
Javni dolg Slovenije in drugih SVE držav članic EU (% BDP)

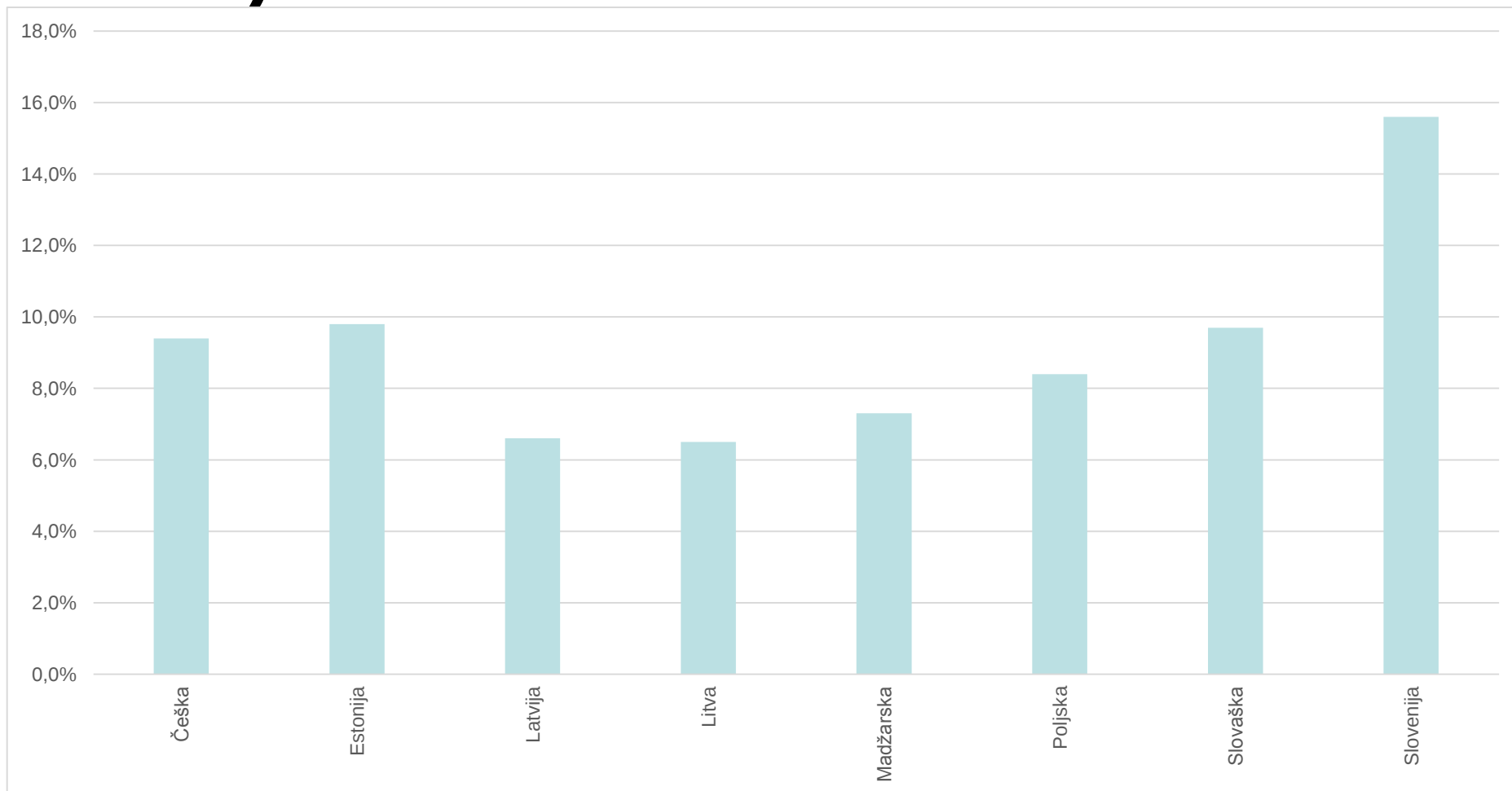
Proračunski primanjkljaj/presežek Slovenije in drugih SVE držav članic EU (2014, % BDP)

Stanje vhodnih TNN (% BDP, 2014).

Stroški dela v Sloveniji in v drugih SVE državah članicah EU (EUR/uro, 2014)

Stabilnost bank v Sloveniji in v drugih SVE državah članicah EU (2014)

■ Slaba posojila (% vseh posojil) ■ Razmerje kapitalske ustreznosti (%) ■ Donos na lastniški kapital (%)

